

# Profik kezében

Milyen vicc lett volna, ha a Horthy-korszak fénykorában a szociáldemokraták csak a nyilasfélékkel karöltve léphettek volna fel a kormány ellen? Rossz vicc? Nem. Abszurd vicc, elképzelhetetlen vicc. Aki komolyan érvelt volna emellett, az egykettőre a Lipótmezőn vagy szerencsésebb esetben Frimm magánpszichiátriai intézetében kötött volna ki.

Ma azt bizonygatják, hogy a szocialisták és a szabad demokraták csak a MIÉP-pel közösen állíthatnak jelölteket a médiakuratóriumokba. Kik bizonygatják ezt? Gyatra humoristák? Nem. Talán örültek? A látszataból erre is következtethetnénk, de minthogy a bizonykodás gyakorlati következményeiből kizárólag a bizonykodók profitálnak, el kell utasítanunk ezt a látszatot. Örültek én azt ismerem el, aki nemcsak mással ölelteti meg, hanem olykor maga is megöleli a forró kályhát. Ráadásul a bizonykodók törvényre hivatkoznak, amit hibbant agyúak sohasem tennének meg. Milyen törvényre? Utánanézttem: a hivatkozás alapjául szolgáló törvény nem létezik. Egyetlen törvény sem mondja ki, hogy azoknak a pártoknak, amelyek nem vesznek részt a kormányzásban, közösen kell bármilyen politikát érintő akcióban fellépniük. Képzeljünk el egy alaposan elsózott levest. Aztán képzeljünk el egy embert, aki egy kicsit még tovább akarja sózni (noha már így is ízlik neki), és egy másikat, aki a számára teljességgel élvezhetetlen levest sótlan leves hozzáöntésével óhajtaná fogyaszthatóvá tenni. Aztán képzeljünk el egy törvényhozót, aki azt mondja, hogy a sózó és a sóatlanító csak közös recepttel léphet a nyilvánosság elé. Ilyen lüke törvényhozó nem képzelhető el. Akkor tehát ezt a mai abszurd viccet gátlástalan hazudozók agyalták ki? A látszat erre vall. Úgy tetszik, ez olyan hazudozók műve, akiket csöppet sem zavar, hogy bárki hazugságon kaphatja őket.

De feltételezhetjük-e Áder Jánosról, Szájer Józsefről, Sasvári Szilárdról és más efféle államférfiakról, hogy közönséges hazudozók? Ez bizony fájdalmas feltételezés volna. Ezek az urak, hozzájuk elképesztően hasonló kisugárzású egyéb urak továbbá hölgyek társaságában polgári társadalmat ígértek nekünk, nem pedig olyan államot, mely fokozatosan felszámolja a parlament, az ügyészség, a bíróságok, a média ellenőrző szerepét, és körülbelül úgy viselkedik, mint a bábjúnár, aki szerint a hölgyek akkor boldogok, ha ő megerősökölja őket. Nem szeretném feltételezni, hogy efféle alakok kezébe kerülünk. Kell más magyarázatnak lennie. De hol?

Egy fideszes vezető megbízható forrás szerint azt mondta Áder Jánosról, hogy a médiakuratóriumok dolgában profi munkát végzett. Micsoda pompás szó, valóságos ajándék! Profi munka volt tehát, hogy egy nem létező törvényre hivatkozva összefogott a Bárdossy, Imrédy és Szálasi változékony arányban elegyedő büzeit árasztó szélsőjobb oldallal, kitúrta a valódi ellenzéket több médiakuratóriumból, és melleleg még a legfőbb ügyészt is megalázta, amiért ez az ő önkényével szemben a törvényt vonultatta fel. Hát persze, ezt hívják profiságnak. Minthogy nem eposzt írok, hanem csak aprócska cikket, nem sorolom fel a profi gárda egyéb zseniálisan profi findzsacseleit, nem írok Simicskászt, sem Orbánciát, pedig pusztán a fantomcégek vagy a megfigyelési kalamajka betölthetne vagy harminc éneket! Milyen profi eljárás például választmányi elnökké magasztosítani egy közbüntényekkel vádolt profi kollégát, és elintézni (de miképpen?), hogy egyetlen bíróság se tárgyalja ügyét éveken át! Vagy nem elfogni a hamis okmányokkal nem létező cégeket vásárló ismeretlent (nyilván profi), holott megbízója és ügyvédje is közismert! Vagy miniszterelnöki minőségben iskoláscsoportot kalauzolni az Országházban, csak hogy ne kelljen eljátszani ugyancsak miniszterelnöki minőségben a sánta kutya szerepét ugyanennek az épületnek az üléstermében.

Nem sorolom tovább a példákat. Hiszen ez méltatlan is így, prózában. Hexametert érdemelne mind! Csak azt jegyzem még meg, hogy a profiság fogalma önmagában értékmentés. Mert van profi sebészprofesszor és profi szőlőtermelő, de van profi mackós és profi bérgyilkos is. A profiság jó, ha jó ügyet szolgál, és rossz, ha elvetemült cél érdekében alkalmazták. A sebészprofesszor vagy a bérgyilkos csak jó, illetve rossz értelemben lehet profi. A politikus mindkét értelemben. Hát jelenlegi uraink miféle profik? Hadd kerüljem ezúttal a brutális jelzőket. Megelégszem az ajándékba kapott megjelöléssel.

„Profik kezében vagyunk” – ez így mégis elviselhetőbb, mint a nyers valóság.

**Eörsi István**

író